

สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้
หลักสูตรที่ ๖ หลักสูตรวินัยและการรักษาวินัยรุ่น ๐๒ ปี ๒๕๖๔
การเข้าเรียนจนจบหลักสูตร และทำแบบทดสอบการประเมิน วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

บทที่ ๑ ความหมายและความสำคัญของวินัย

๑.๑ ความหมาย

วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกัน

วินัยข้าราชการ หมายถึง กฎ ระเบียบต่างๆ ที่วางหลักขึ้นมาเป็นกรอบควบคุมให้ ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่และกำหนดแบบแผนความประพฤติของข้าราชการ เพื่อให้ปฏิบัติตนเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย วางตัวให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

๑.๒ ความสำคัญของวินัย

- ๑) ให้ราชการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ๒) เกิดความเจริญก้าวหน้าและสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ หากข้าราชการมี วินัยที่ดี ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
- ๓) เกิดความผาสุกของประชาชน
- ๔) สร้างภาพลักษณ์ ชื่อเสียงที่ดีให้แก่ระบบราชการ

บทที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาวินัย

พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๖ ว่าด้วยวินัยและการรักษา วินัย และหมวด ๗ ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย

- **มาตรา ๘๐** ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ต้องรักษาวินัยโดย กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่บัญญัติไว้ใน หมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

- **มาตรา ๘๑** ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

- **มาตรา ๘๒** ข้อปฏิบัติในการรักษาวินัย

- (๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม
- (๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติ ครม. นโยบายของรัฐ และระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- (๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าของทางราชการ ด้วยความ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาผลประโยชน์ ของทางราชการ
- (๔) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบ ด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขืนหลีกเลี่ยง
- (๕) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้
- (๖) ต้องรักษาความลับของทางราชการ
- (๗) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการ
- (๘) ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้ ความสงเคราะห์แก่ ประชาชนผู้ติดต่อราชการ

(๙) ต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง
(๑๐) ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติของ ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน
มิให้เสื่อมเสีย

(๑๑) กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

- **มาตรา ๘๓** ข้อห้ามในการรักษาวินัย

(๑) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
(๒) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว
(๓) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

(๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

(๕) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจ ทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หน้าที่ราชการของตน

(๖) ต้องไม่เป็นการกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่ง อื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๗) ต้องไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกั่นก้าง กดขี่ หรือ ข่มเหงกันในการปฏิบัติราชการ

(๘) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

(๙) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

(๑๐) ไม่กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

- **มาตรา ๘๔** ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง ผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติมาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย

- **มาตรา ๘๕** ลักษณะการกระทำผิดวินัยร้ายแรง

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

(๒) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน โดยมีเหตุอันสมควรหรือโดยพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๕) ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชน ผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง

(๖) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๘) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๐ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ (๑๑) หรือ ผ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ (๑๐) ที่มีกฎ ก.พ. กำหนดให้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

- **มาตรา ๘๖** กฎ ก.พ. ตามมาตรา ๘๐ วรรคสอง มาตรา ๘๒ (๑๑) มาตรา ๘๓ (๘) และ (๑๐) และมาตรา ๘๕ (๘) ให้ใช้สำหรับการกระทำที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กฎ ก.พ. ดังกล่าวใช้บังคับ

- **มาตรา ๘๗** ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและ พัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกัน มิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

- **มาตรา ๘๘** ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ ลูกจ้าง ผู้ใดกระทำผิดวินัย จะต้องได้รับ โทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ใน หมวด ๗

- **มาตรา ๘๙** การลงโทษข้าราชการพลเรือน พนักงาน ราชการ ลูกจ้าง ให้ทำเป็นคำสั่ง ผู้สั่งลงโทษต้อง สั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และต้อง เป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ โดยในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษ กระทำผิดวินัยในกรณีใดและตามมาตราใด

- **มาตรา ๙๐**

(๑) เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องรายงานให้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทราบ โดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุดำเนินการ ตามพระราชบัญญัตินี้โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและโดย ปราศจากอคติ

(๒) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ผู้ใดละเลย ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย

(๓) อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ตามหมวดนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุจะมอบหมายให้ ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดก็ได้

บทที่ ๓ ข้อกำหนดวินัย

การรักษาวินัย หมายถึง การที่ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดไว้ และ หมายความว่ารวมถึงการที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องส่งเสริมและดูแลระมัดระวัง ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่กระทำผิดวินัยด้วย

ผู้มีหน้าที่รักษาวินัย ข้าราชการ ผู้บังคับบัญชา องค์กรกลางบริหารงานบุคคล ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๑. การรักษาวินัยโดยตัวข้าราชการ

๑.๑ เรียนรู้และเข้าใจวินัย

๑.๒ สำนึกในหน้าที่ที่จะต้องรักษาวินัย

๑.๓ ตระหนักในความสำคัญของวินัย

๑.๔ ปฏิบัติตามวินัย

๒. การรักษาวินัยโดยผู้บังคับบัญชา

๒.๑ เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย

๒.๒ ป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

๒.๓ ควบคุมดูแลให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอยู่ในวินัย

๒.๔ ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดวินัย

๓. การรักษาวินัยโดยองค์กรกลางบริหารงานบุคคล

๓.๑ กำหนดนโยบายในการรักษาวินัยข้าราชการ

๓.๒ ออกระเบียบและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการรักษาวินัย

๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการมีวินัย

๓.๔ กำชับและวางมาตรการการลงโทษ

๔. การรักษาวินัยโดยผู้เกี่ยวข้อง

๔.๑ ผู้มาขอรับบริการจากทางราชการจะต้องไม่สนับสนุนให้ข้าราชการกระทำผิดวินัยด้วยการ ให้ผลประโยชน์ใดๆโดยมิชอบ

๔.๒ ประชาชนและสื่อมวลชนต้องช่วยสอดส่องดูแล ข้าราชการมิให้กระทำผิดวินัยเมื่อพบเห็นควรแจ้ง ผู้บังคับบัญชา

บทที่ ๔ โทษของการกระทำผิดวินัย

การดำเนินการทางวินัย หมายถึง กระบวนการทั้งหลายที่กระทำเป็นวิธีการตามกฎหมาย มาตรฐานทั่วไป หรือตามหลักเกณฑ์ เมื่อข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด วินัย ได้แก่

๑. การสืบสวน คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งกรณี ที่จะดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการ แยกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

๑.๑. การสืบสวนก่อนดำเนินการทางวินัย

๑.๒. การสืบสวนซึ่งเป็นการดำเนินการทางวินัย

๒. การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการดำเนินการใดๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและพฤติกรรมต่างๆ ในเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ได้ ความจริงและยุติธรรมเพื่อที่จะพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ถ้ากระทำผิดจริงก็จะได้ลงโทษ ผู้กระทำผิดนั้น แต่หากมิได้กระทำผิดก็สั่งยุติเรื่อง การสอบสวน แบ่งเป็น ๒ ประเภท

๒.๑. การสอบสวนที่ไม่เป็นกระบวนการตามกฎหมาย ได้แก่ การสอบสวนในความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ประกอบด้วย

- ภาคทัณฑ์ (ให้ใช้กรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย /กรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย และมีเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้ โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้)

- ตัดเงินเดือน

- ลดเงินเดือน

๒.๒ การสอบสวนที่เป็นกระบวนการตามกฎหมาย ได้แก่ การสอบสวนในความผิดวินัยร้ายแรง ประกอบด้วย

- ปลดออก

- ไล่ออก

๓. การสั่งพักราชการ การให้ออกจากราชการไว้ก่อน

๔. การพิจารณาความผิด การกำหนดโทษ และการลงโทษ

๕. การดำเนินการกรณีผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการ หรือตายระหว่างสอบสวน

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

- ข้าราชการถูกลงโทษอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ภายในสามสิบวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง เมื่อ ก.พ.ค. พิจารณาแล้วผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ

บทสรุปจากการฝึกอบรม หลักสูตร วินัยและการรักษาวินัย

แนวทางการพิจารณาความผิดทางวินัยของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ และ ลูกจ้างชั่วคราว ดังนี้

๑. พิจารณาโดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการประกอบพฤติการณ์ในการกระทำ
๒. ความรู้สึกของสังคม พิจารณาโดยพิเคราะห์ถึงความรู้สึกของประชาชนทั่วไป ขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดี หรือตามธรรมเนียมของทางราชการว่ามีความรังเกียจ ต่อการกระทำนั้นๆ ว่าเป็นความประพฤติชั่วเพียงใดหรือไม่
๓. เจตนาพิจารณาโดยคำนึงว่ารู้สำนึกในการกระทำและประสงค์ต่อผลหรือย่อมนิ่งเห็นผลของการกระทำนั้นหรือไม่

สาเหตุที่กระทำผิดวินัย

๑. ไม่เข้าใจ
๒. ตามใจ
๓. ไม่ใส่ใจ
๔. ชะล่าใจ
๕. เผลอใจ
๖. ล่อใจ
๗. ไม่มีจิตใจ
๘. จำใจ
๙. เจ็บใจ
๑๐. ตั่งใจ

ความผิดทางวินัย

๑. ไม่มีอายุความ
๒. การลงโทษต้องดำเนินการตามกฎหมาย
๓. ผู้สั่งลงโทษต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่มี อำนาจลงโทษได้
๔. มีสภาพเป็นข้าราชการ

ผู้สรุปบทเรียน
นางสาวอังคณา มาศ ลีสิน
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นางสาวอังคารมาศ ลีสิน

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
(LDD e-Training)

หลักสูตร วินัยและการรักษาวินัย

รุ่นที่ ๒/๒๕๖๔ : พฤษภาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๔

(นางสาวภัทราภรณ์ โสเจยยะ)
รองอธิบดีด้านบริหาร